Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Hannu Ylänen

9.2.2023

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

EK:n lausunto Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kieltämisestä unionin markkinoilla - U85/2022 vp

Yleistä

EK kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi tässä asiassa ja esitämme lausuntonamme seuraavaa.

Suomalaisyrityksillä on merkittävä rooli ihmisoikeuksien edistämisessä ja työntekijöiden perusoikeuksien turvaajina. Suomi ja suomalaisyritykset ovat kestävän kehityksen edelläkävijöitä ja vahvasti motivoituneet kunnioittamaan ihmisoikeuksia toiminnassaan.

Yritysten tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi suomalainen elinkeinoelämä kannattaa kansallisen sääntelyn sijaan kunnianhimoisen vastuullisuussääntelyn rakentamista EU-tasolla ja globaalisti. Sääntelyn on oltava tehokasta, toimivaa ja oikeasuhtaista. Lisäksi sääntelyn toimenpanon on oltava valvottavissa ja yhtenäistä EU:n jäsenvaltioissa.

Elinkeinoelämän keskusliitto antaa tukensa asetuksen tavoitteille, joita ovat muun muassa pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kieltäminen EU:n markkinoilla sekä tasavertaisen toimintakentän luominen yrityksille EU:n sisämarkkinoilla.

Muutamia huomioita

Katsomme, että valtioneuvoston kannat asiassa ovat hyviä ja perusteltuja. U-kirjelmässä on nostettu esiin juuri olennaiset asetusehdotukseen liittyvät haasteet, eli sääntelyn toimivan kokonaisuuden muodostumisen EU:n ns. yritysvastuulain (CSDD-direktiiviehdotus) ja yritysten kestävyysraportointia koskevan direktiiviehdotuksen kanssa, sääntelyn suhteellisuus ja taso erityisesti pk-yrityksien kannalta, sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta varmistuminen sekä ongelmat liittyen kestävyysnäkökulmiin tuotteiden tuhoamisvelvoitteen osalta. Olemme samaa mieltä valtioneuvoston kanssa myös siitä, että sääntelyn toimeenpanon tulee olla yhdenmukaista WTO:n säännösten sekä EU:n ja Suomen kansainvälisten sitoumusten kanssa.

Asetusehdotuksen valmisteluvaiheessa komissio ei ole tehnyt vastuullisuussääntelyn kokonaisvaikutusten arviointia. Tämä olisi ensiarvoisen tärkeää erityisesti nyt, kun kestävyyteen, ihmisoikeuksiin ja vastuullisuuteen liittyvät lainsäädäntöhankkeet ovat keskenään osin päällekkäisiä ja risteäviä. Arvioinnin tekeminen tuottaa tärkeää

tietoa sääntelyn selkeydestä, toimivuudesta ja oikeasuhtaisuudesta. Olisikin tärkeää, että asian jatkovalmistelussa kyettäisiin vielä tekemään asianmukainen vaikutustenarviointi näiden lainsäädäntöhankkeiden yhteisvaikutuksista.

Sääntelyä tulee valmistella läpinäkyvästi ja yhteistyössä EU:n kauppakumppanimaiden ja muun kansainvälisen yhteisön kanssa. Vuoropuhelu on merkittävää kaupankäyntiin liittyvien konfliktien minimoimiseksi sekä selkeän, ennustettavan ja asianmukaisen lainsäädännön luomiseksi.

Lopuksi

Asetusehdotuksen tavoitteet ovat tärkeitä ja me tuemme niitä. Samalla tulee myös huolehtia lainsäädännön selkeydestä, yritysten oikeusturvasta ja ennustettavuudesta; tulee olla selkeää, miten ja millä perusteilla viranomainen tunnistaa ja osoittaa pakkotyön ja miten yrityksiä kompensoidaan mahdollisen virheellisen viranomaispäätöksen tilanteessa.